

2022

Quickscan Wet natuurbescherming

Ontwikkeling Volkstuinen Oostermaatsteeg te Gramsbergen

COLOFON

BUREAU FAUNAX
Tijnjedyk 89
8936 AC Leeuwarden
+316 83 77 25 48
info@faunax.nl
www.faunax.nl
Lid van Netwerk Groene Bureaus

Quickscan Wet natuurbescherming

Ontwikkeling Volkstuinen Oostermaatsteeg te Gramsbergen

Leeuwarden, februari 2022

In opdracht van:
Rho Adviseurs

Uitvoering:
Bureau FaunaX

Veldwerk en rapportage:
Mevr. A. Wieringa

Autorisatie:
Dhr. J. Groen.

Foto's voorpagina:
Impressie van het plangebied

© Bureau FaunaX. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding: Bureau FaunaX (2022). Quickscan Wet natuurbescherming/ Rho Adviseurs/ Ontwikkeling Volkstuinen Oostermaatsteeg te Gramsbergen. Rapport 22008. Bureau FaunaX, Leeuwarden.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Wanneer deze rapportage, op wat voor manier dan ook, wordt aangepast en/of aangevuld door een partij anders dan Bureau FaunaX, verliest deze rapportage zijn validiteit en geldigheid. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponneerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

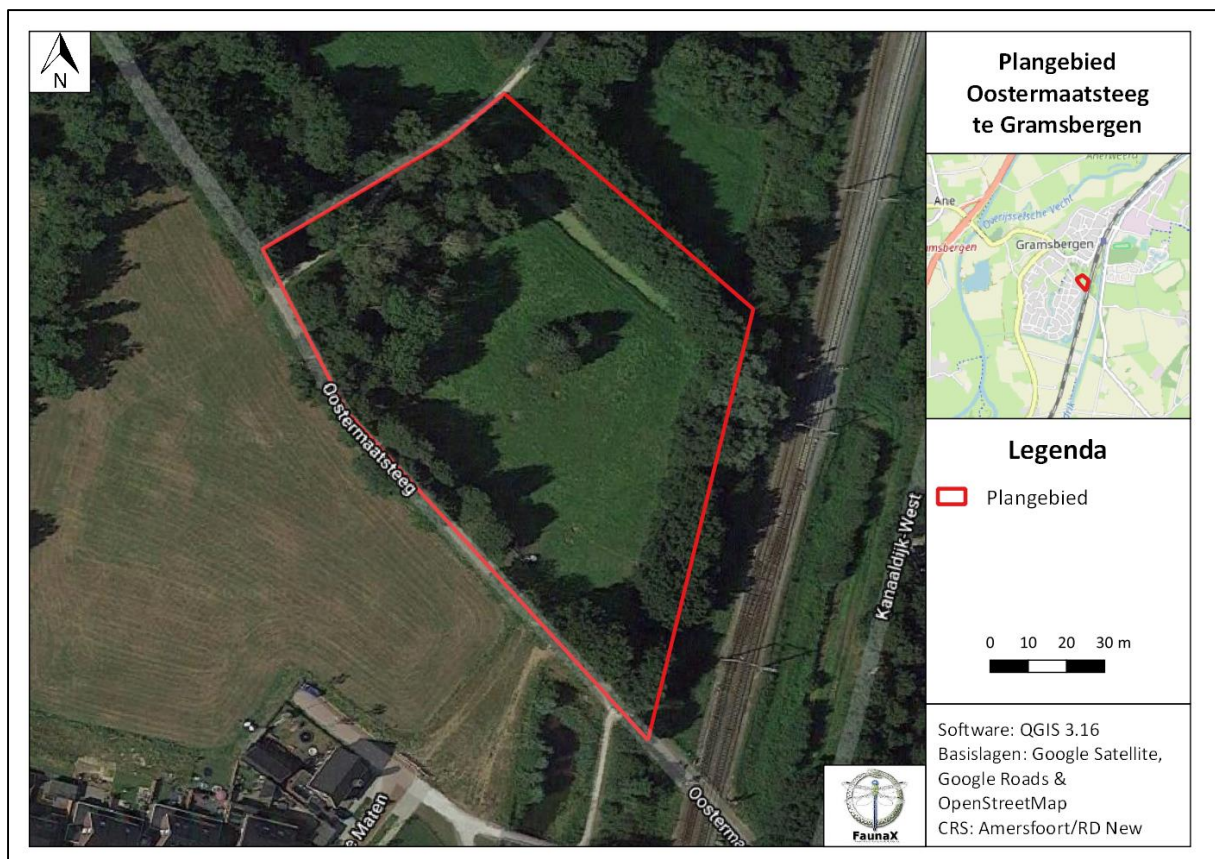
1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Onderzoeksopzet	2
1.4	Karakteristiek plangebied en planvoornemen.....	3
2	RESULTATEN QUICKSCAN	4
2.1	Flora.....	4
2.2	Vogels	4
2.2.1	Jaarrond beschermde vogelnesten	4
2.2.2	Overige (broed)vogelsoorten.....	5
2.3	Zoogdieren	5
2.3.1	Vleermuizen	5
2.3.2	Overige beschermde zoogdiersoorten	7
2.4	Reptielen & amfibieën.....	8
2.5	Vissen	11
2.6	Ongewervelden	11
2.7	Gebiedsbescherming.....	11
2.7.1	Stikstofgevoeligheid	12
2.8	Houtopstanden	12
3	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	13
3.1	Overzicht beschermde soorten	13
3.2	Effectbespreking en aanbevelingen.....	13
3.2.1	Algemene broedvogels.....	13
3.2.2	Egel	13
3.2.3	Vleermuizen (verblijfplaatsen)	14
3.2.4	Poelkikker	14
3.2.5	Zorgplicht	14
3.3	Overzicht vervolgstappen.....	14
4	LITERATUUR EN BRONNEN.....	15
BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING		- 1 -
Wnb Soortbescherming.....		- 1 -
Vogels en verstoring		- 1 -
Vrijgestelde soorten provincie Overijssel		- 1 -
Voorwaarden vrijstellingen		- 2 -
Zorgplicht art 1.11 Wnb.....		- 3 -
Wnb Gebiedsbescherming		- 3 -
Natura 2000-gebieden		- 3 -
Wnb Houtopstanden		- 3 -
NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur		- 4 -

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens het bestaande volkstuintencomplex te verplaatsen van de huidige locatie aan de Van den Grammesberghestraat naar een nieuwe locatie aan de Oostermaatsteeg te Gramsbergen. De volkstuinten moeten van de bestaande locatie wijken om ruimte te maken voor de ontwikkeling van de nieuwe woonwijk Garstlanden IV in Gramsbergen.

Omdat een deel van bovenstaande maatregelen een ruimtelijke ingreep betreft, dient een toetsing te worden uitgevoerd in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb). De verwachting is dat de Wnb medio 2022 zal worden opgenomen in de Omgevingswet. De toetsing in het kader van de Wnb vindt eerst plaats in de vorm van een quickscan gebaseerd op het onderdeel soortbescherming. In het kader daarvan is door Bureau FaunaX een analyse gemaakt van de (mogelijk) binnen de invloedssfeer aanwezige beschermde natuurwaarden. Hierbij ligt de focus op flora en alle diergroepen waarvan redelijkerwijze kan worden verwacht dat beschermde soorten voor kunnen komen in het plangebied. Tevens is een inschatting gemaakt van de eventuele effecten van de voorgenomen plannen op in de omgeving liggende beschermde natuurgebieden (Natura 2000 en NNN/EHS) (onderdeel gebiedsbescherming).

Figuur 1.1. Het plangebied (rood omlijnd) te Gramsbergen.

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de werkzaamheden op deze beschermde natuurwaarden en -gebieden, zowel tijdens de realisatie als na afloop hiervan?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkomen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 4.

1.3 Onderzoeksopzet

Soorten

In opdracht van Rho Adviseurs heeft Bureau FaunaX het planvoornemen door middel van een ecologische quickscan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze quickscan heeft bestaan uit een bureaustudie en een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (*expert judgement*). Een ecologische quickscan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze quickscan is uitgevoerd op donderdag 20 januari 2022 en vond plaats onder frisse weersomstandigheden (2°C, windkracht 4, wisselvallig). Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid van (of sporen van) beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

Gebieden - Natura 2000

Behalve dat onderzocht wordt welke soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen voorkomen, wordt ook gecontroleerd of er sprake kan zijn van negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt middels een grove analyse op basis van de geplande werkzaamheden en de relevante afstand tot de meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden.

Houtopstanden

Onder de Wet natuurbescherming worden ook houtopstanden beschermd. Er wordt gecontroleerd in welke mate er sprake is van kap en of hier een meld- en/of herplantingsplicht aan de orde kan zijn.

Overige gebiedsbescherming

Naast de Wet natuurbescherming zijn er nog meer regelgevingen die ingaan op het beschermen van de natuur in Nederland. Dit zijn veelal provinciale stukken, al dan niet als uitvoeringsorgaan vanuit rijksbeleid. Het gaat hierbij om regelgeving omtrent NatuurNetwerk Nederland/Ecologische Hoofdstructuur, ganzengedoooggebieden en weidevogelgebieden. Deze toetsing stipt kort aan of er sprake kan zijn van een conflict tussen de provinciale regelgevingen en het geplande initiatief.

1.4 Karakteristiek plangebied en planvoornemen

Het plangebied bevindt zich oostelijk vlak buiten de bebouwde kom van Gramsbergen en betreft een ruderaal graslandperceel met een drietal bomen, wat gebruikt wordt als paarden wei (figuur 1.1). Het plangebied wordt omsloten door groenstroken, een weg met bomensingels en een watergang. Ten westen van het plangebied loopt een spoor en de omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door een park en nieuwbouw woningen binnen Gramsbergen.

Figuur 1.2. Impressie van het plangebied.

Het planvoornemen betreft de realisatie van volkstuinen waarbij het drietal bomen ten midden van het graslandperceel mogelijk wordt geroid (figuur 1.3). Daarnaast wordt aan de oostzijde van het plangebied een nieuwe watergang aangelegd die aan zal sluiten op bestaande watergangen ten noorden en zuiden van het plangebied.

Figuur 1.3. Concept situatieschets van het planvoornemen (bron: Rho Adviseurs).

2 RESULTATEN QUICKSCAN

2.1 Flora

Het plangebied wordt gekenmerkt door grasland met soorten zoals Engels raaigras, straatgras, smalle weegbree, dovennetel, zuring, hondsdrif en rus (spp.) (figuur 2.1). Het plangebied is vanwege voedselrijke habitateigenschappen ongeschikt voor beschermde flora en deze zijn ook niet aangetroffen.

Figuur 2.1. Impressie van de flora in het plangebied.

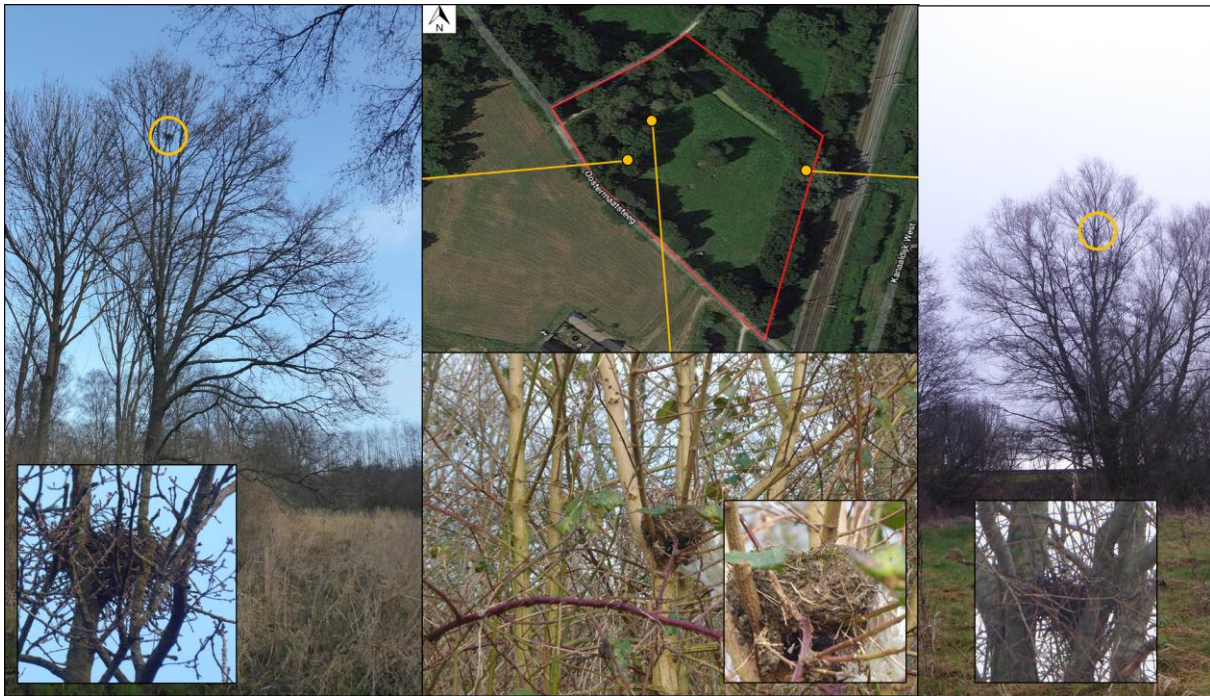
- Op basis van de waargenomen soorten en de (habitat)eigenschappen van het plangebied is het voorkomen van beschermde plantensoorten uit te sluiten.

2.2 Vogels

2.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Nesten van vogelsoorten die jaarrond beschermd zijn bevinden zich over het algemeen in volgroeide bomen en/of bossen, zoals ooievaarsnesten of horsten van roofvogels/uilen. Vaak worden oude kraaien- of eksternesten gebruikt door roofvogels en uilen. De bomen binnen het plangebied/invloedssfeer van de werkzaamheden zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van boomnesten, waarvan er drie zijn aangetroffen (figuur 2.2). Deze nesten zijn echter allen klein van formaat, waardoor op voorhand kan worden uitgesloten dat deze in gebruik zijn door roofvogels/uilen. Waarschijnlijk betreffen dit nesten van houtduif en kleine zangvogels. Negatieve effecten op jaarrond beschermde boomnesten als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen dan ook op voorhand worden uitgesloten.

Negatieve effecten van de werkzaamheden op jaarrond beschermde nesten van gebouw bewonende vogelsoorten kunnen door afwezigheid van bebouwing binnen het plangebied/invloedssfeer van de werkzaamheden ook op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.2. Aangetroffen boomnesten binnen het plangebied/invloedsfeer van de werkzaamheden.

- Negatieve effecten van de werkzaamheden op jaarrond beschermde (boom)nesten binnen het plangebied kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.2.2 Overige (broed)vogelsoorten

Naast de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten is het plangebied ook beoordeeld op waarden voor broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. De nesten van deze soorten zijn uitsluitend beschermd tijdens het broedseizoen. Het plangebied biedt mogelijkheden voor diverse soorten broedvogels, in de bomen, boomholten, struiken en oeverzones en nestkasten binnen het plangebied (figuur 2.2). Met het beoogde planvoornemen zal broedgelegenheid binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden vallen of verloren gaan. Negatieve effecten als gevolg van de werkzaamheden op broedvogels waarvan de nesten alleen tijdens het broedseizoen bescherming genieten, kunnen dan ook niet op voorhand worden uitgesloten.

- Er kan niet op voorhand worden uitgesloten dat zich binnen het plangebied/ de invloedsfeer van de werkzaamheden nestplaatsen bevinden van vogelsoorten waarvan de nesten alleen tijdens het broedseizoen beschermd zijn.

2.3 Zoogdieren

2.3.1 Vleermuizen

Het plangebied is tijdens het veldbezoek beoordeeld op waarden voor vleermuizen. Hierbij is de nadruk gelegd op de aanwezigheid van mogelijke verblijfplaatsen. Ook is gekeken of essentiële vliegroutes van vleermuizen door of langs het plangebied kunnen lopen en of er sprake kan zijn van een essentieel foerageergebied. Zowel verblijfplaatsen als essentiële vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen genieten namelijk bescherming.

Vleermuizen verblijven voornamelijk in boomholten of gebouwen, waarvan alleen boomholten grenzend aan/nabij het plangebied zijn aangetroffen. De bomensingels langs de Oostermaatsteeg betreffen bomen met vele holten (figuur 2.3). In hoeverre de holten met name naar boven toe zijn ingerot maakt of deze geschikt zijn voor vleermuizen als verblijfplaats, al lijken de bomen met holten grenzend aan het plangebied op het eerste gezicht geschikt te zijn voor de in de omgeving voorkomende rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis (bron: NDFF). Ook het voorkomen van verblijfplaatsen van andere boombewonende soorten, zoals watervleermuis en gewone grootoorvleermuis, kan niet op voorhand worden uitgesloten. Uitgaande van het planvoornemen (figuur 1.3) blijven deze bomen behouden en vallen ze buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Negatieve effecten van de werkzaamheden op vleermuisverblijfplaatsen in boomholten kunnen dan ook op voorhand uitgesloten worden, mits deze bomen inderdaad niet worden gekapt.

Figuur 2.3. Impressie mogelijkheden tot verblijfplaatsen voor vleermuizen grenzend aan (boven) en nabij (beneden) het plangebied.

Naast verblijfplaatsen van vleermuizen, kunnen ook vliegroutes en/of foerageergebieden van vleermuizen een beschermde status hebben als deze van essentieel belang zijn voor het in stand houden van een verblijfplaats. Als vliegroute worden, afhankelijk van de soort, rechtlijnige landschapselementen zoals waterlichamen, bosranden, bomenlanen of gebouwen gebruikt. En als foerageergebied worden, wederom afhankelijk van de soort, vooral groenstroken en waterlichamen (voedselaanbod insecten) gebruikt.

De groenstroken en bomensingels rondom het plangebied kunnen onderdeel zijn van een vliegroute en foerageergebied voor diverse soorten vleermuizen. De omgeving kent echter vergelijkbare elementen geschikt als vliegroute en/of foerageergebied, waardoor het plangebied geen essentiële vliegroute en/of foerageergebied voor vleermuizen betreft. Tevens heeft het planvoornemen niet tot gevolg dat foerageergebied noemenswaardig in kwaliteit achteruit gaat of dat er een vliegroute wordt doorbroken.

- Negatieve effecten van de werkzaamheden op verblijfplaatsen van vleermuizen in boomholten in het plangebied kunnen op voorhand worden uitgesloten, mits de bomen met holten behouden blijven.
- De aanwezigheid van overige verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en/of foerageergebied voor vleermuizen binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

2.3.2 Overige beschermde zoogdiersoorten

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor overige beschermde zoogdiersoorten. De enige soorten die op basis van verspreiding en habitatvoorkeur redelijkerwijs binnen het plangebied voor kunnen komen zijn eekhoorn, das, egel, kleine marterachtigen en steenmarter (bron: NDFF).

Van de steenmarter, das, bunzing en eekhoorn zijn daadwerkelijk waarnemingen uit Gramsbergen of de directe omgeving hiervan bekend. Het voorkomen van de hermelijn en wezel kan naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens. Van deze soorten zijn geen waarnemingen uit Gramsbergen en omgeving bekend en de laatste waarnemingen uit de ruime omgeving dateren uit de jaren '80.

Voor de steenmarter geldt dat het plangebied geen mogelijkheden tot verblijven biedt door de afwezigheid van bebouwing. Voor de eekhoorn geldt dat in het plangebied geen eekhoornnesten of boomholtes zijn aangetroffen die als verblijfplaats voor deze soort kunnen dienen. Voor de bunzing geldt dat er geen waarnemingen uit Gramsbergen zelf bekend zijn en het niet aannemelijk is dat deze soort in dichtbevolkt gebied verblijft. Daarnaast zijn er geen hopen, steenhopen, holle bomen en dergelijke aangetroffen waarin de soort kan verblijven. Ook voor de das geldt dat het niet aannemelijk is dat de soort in dichtbevolkt gebied verblijft. Tevens zijn van deze soort geen sporen aangetroffen.

De soort waarvan de kans het grootst is dat deze van het plangebied gebruik maakt is de egel. Het plangebied biedt echter weinig mogelijkheden voor deze soort om te verblijven omdat het vooral uit een paardenweide bestaat die weinig dekking biedt aan deze soort. Alleen de stroken met bomen en bosschages langs de randen van het plangebied kunnen naar ons inzicht verblijfplaatsen van egels herbergen. Zover ons bekend is blijven deze groenstroken behouden. Mits dit het geval is kunnen negatieve effecten op verblijfplaatsen van beschermde landzoogdieren op voorhand worden uitgesloten.

Kort samengevat kan het voorkomen van verblijfplaatsen van beschermde landzoogdieren in het plangebied naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten. Uitzondering hierop wordt gevormd door de egel, welke kan verblijven in de groenstroken die om het paardenweiland heen staan. Mits deze behouden blijven, kunnen ook negatieve effecten op verblijfplaatsen van egels op voorhand worden gesloten.

De aanwezigheid van andere beschermde zoogdiersoorten binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden kan op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF) en habitateigenschappen.

Binnen het plangebied kunnen wel andere, lichter beschermde zoogdieren voorkomen, zoals haas en mol. Hoewel deze soorten zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen, dient men zich wel te houden aan de zorgplicht (zie bijlage I).

- Negatieve effecten van de werkzaamheden op verblijfplaatsen van overige beschermde zoogdiersoorten kunnen naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.
- Uitzondering hierop wordt gevormd door de egel. Mits de groenstroken met struiken en bomen conform het planvoornemen behouden blijven, kunnen ook negatieve effecten op verblijfplaatsen van egels op voorhand worden uitgesloten.
- In het plangebied kunnen wel andere 'licht' beschermde soorten voorkomen, zoals haas en mol. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen, maar geldt wel de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.4 Reptielen & amfibieën

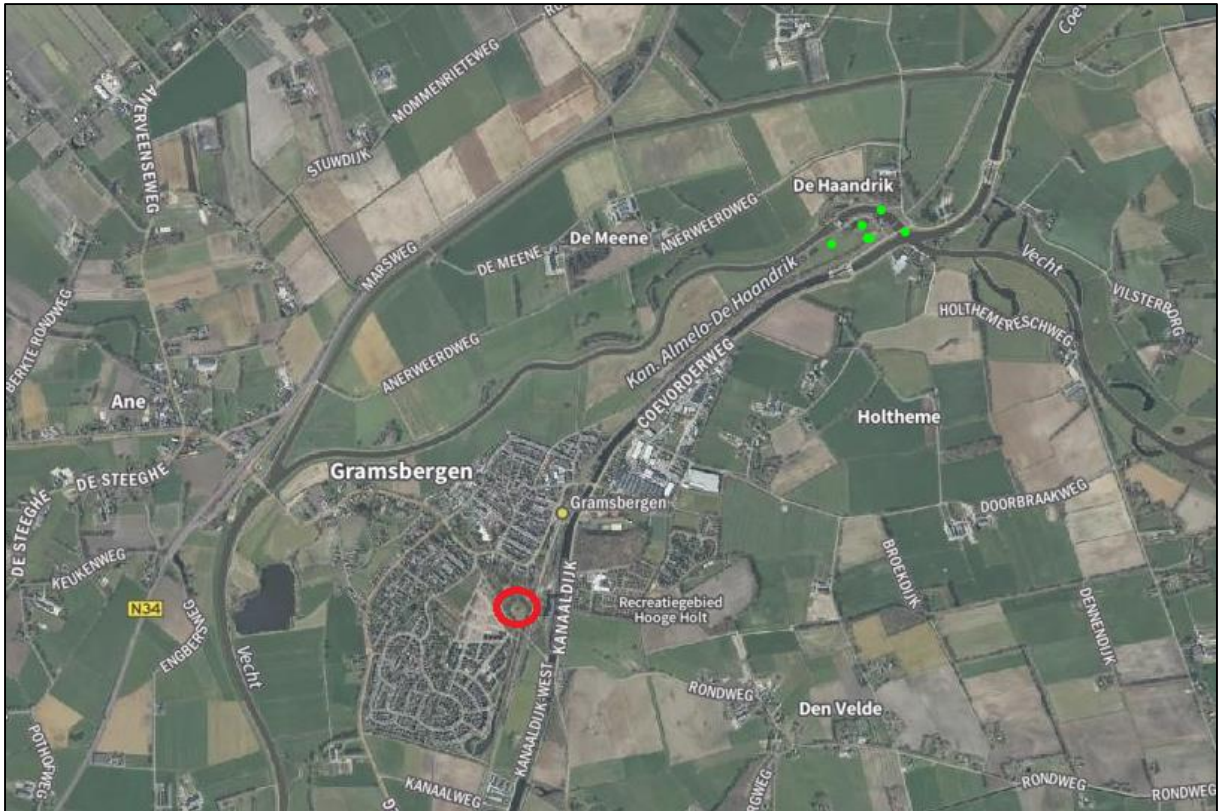
Het plangebied is tevens gecontroleerd op waarden voor beschermde reptielen en amfibieën. Op basis van verspreidingsgegevens kan het voorkomen van leefgebied van beschermde reptielen binnen het plangebied op voorhand worden uitgesloten (bron: NDFF).

Uit Gramsbergen en de ruime omgeving hiervan zijn waarnemingen van de beschermde amfibieënsoorten kamsalamander, knoflookpad en poelkikker bekend (bron: NDFF).

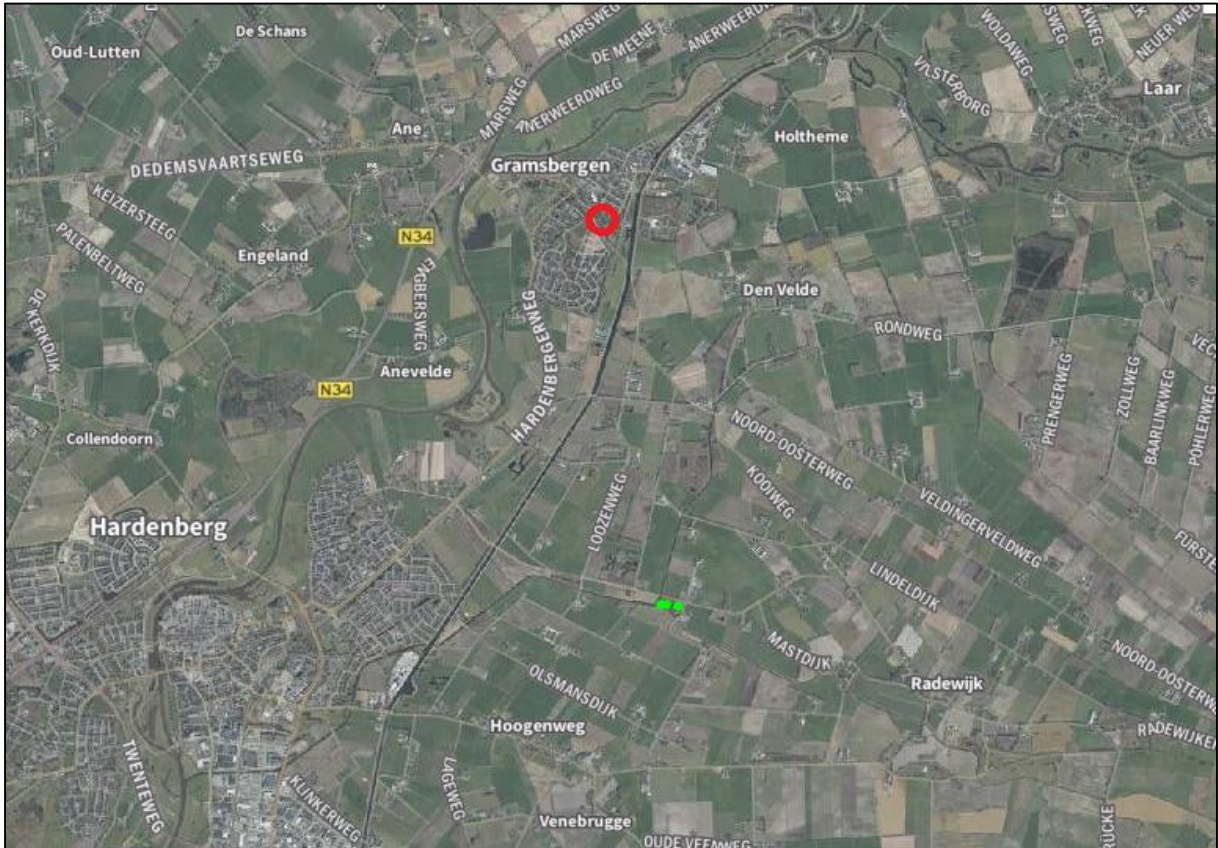
Van de knoflookpad zijn waarnemingen bekend op circa twee kilometer afstand van het plangebied (NDFF) (Figuur 2.4). De soort kent hier een plaatselijk voorkomen op basis van de habitatvoorkeur van deze soort. Het voortplantingswater van deze soort bestaat uit relatief grote, diepe poelen met weelderige watervegetatie. In en in de directe omgeving van het plangebied is van dergelijk waterlichamen geen sprake. De sloot in het plangebied betreft een voedselrijke sloot met veel kroos, die in verbinding staat met andere waterlichamen in de omgeving. Op basis van de dispersieafstand van de soort, de afstand tussen de dichtstbijzijnde waarnemingen en het plangebied, en de habitateigenschappen van het plangebied en de omgeving hiervan achten we de kans dat de knoflookpad in het plangebied voorkomt dusdanig klein dat we het niet realistisch achten om hier rekening mee te houden.

Voor de kamsalamander geldt in grote lijnen hetzelfde als de knoflookpad. In dit geval zijn de dichtstbijzijnde waarnemingen gedaan op ongeveer 3 kilometer afstand van het plangebied (figuur 2.5). Ook hier lijkt de soort zeer plaatselijk voor te komen. Op basis van de habitateigenschappen van de waterlichamen in en om het plangebied, alsmede de afstand tussen het plangebied en de dichtstbijzijnde bekende waarnemingen, achten we ook in dit geval de kans dat de soort in het plangebied voorkomt dusdanig klein dat we het niet realistisch achten om hier rekening mee te houden.

Voor de poelkikker geldt dat er waarnemingen bekend zijn op steenworp afstand van het plangebied (figuur 2.6). Hoogstwaarschijnlijk staat het water waar de soort zich in voortplant middels duikers in directe verbinding met de sloot in het plangebied. Deze sloot zit vol met eendenkroos, wat wijst op relatief voedselrijke omstandigheden (figuur 2.7). Desalniettemin kan naar ons inzien niet op voorhand worden uitgesloten dat de poelkikker zich voortplant in de sloot in het plangebied en dat de stroken met bomen en bosschages dienen als landhabitat voor deze soort. De korte afstand tot bekend leefgebied en het feit dat de sloot in het plangebied goed wordt verwarmd door de zon, spelen hierin een belangrijke rol. Negatieve effecten kunnen in dit geval derhalve niet op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.4. Waarnemingen van de knoflookpad (groene stippen) uit de omgeving van Gramsbergen (bron: NDF).

Figuur 2.5. Waarnemingen van de kamsalamander (groene stippen) uit de omgeving van Gramsbergen (bron: NDF).

Figuur 2.6. Waarnemingen van de poelkikker (groene stippen) uit de omgeving van het plangebied (rood omlijnd) (bron: NDFP).

Figuur 2.7. Impressie leefgebied amfibieën binnen en grenzend aan het plangebied.

Binnen het plangebied kunnen incidenteel ook andere, lichter beschermde amfibieën voorkomen, zoals bruine kikker. Hoewel deze soorten zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen, dient men zich wel te houden aan de zorgplicht (zie bijlage I).

- De aanwezigheid van leefgebied van beschermde reptielen en de meeste beschermde amfibieën binnen en vlak buiten het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten van de werkzaamheden op het leefgebied van de poelkikker binnen het plangebied kunnen niet op voorhand worden uitgesloten.
- Voor andere, licht beschermde, vrijgestelde soorten, zoals bruine kikker geldt de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.5 Vissen

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor de in Nederland voorkomende groep beschermde zoetwatervissen. De dichtsbijzijnde waarnemingen van grote modderkruiper zijn van meer dan 10 kilometer van het plangebied vandaan (bron: NDFF). Ook vormt de sloot in het plangebied geen geschikt habitat voor deze soort. Van andere beschermde vissoorten zijn geen waarnemingen uit de ruime omgeving van het plangebied bekend. Op basis van verspreidingsgegevens en habitateigenschappen kan het voorkomen van beschermde zoetwatervissen zoals grote modderkruiper op voorhand worden uitgesloten.

- Negatieve effecten op leefgebied van beschermde zoetwatervissen kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.6 Ongewervelden

Het plangebied bevat geen waardplanten of watervegetatie die essentieel zijn bij de voortplanting van beschermde insecten of andere ongewervelden zoals de groene glazenmaker. Daarnaast voldoet het plangebied niet aan de habitateigenschappen voor het leefgebied van de beekrombout, een soort die langs de Vecht voorkomt (bron: NDFF). Op basis hiervan kunnen negatieve effecten van de werkzaamheden op beschermde ongewervelden binnen het plangebied worden uitgesloten.

- Op basis van habitateigenschappen kan worden uitgesloten dat de werkzaamheden negatieve effecten zullen hebben op beschermde ongewervelden.

2.7 Gebiedsbescherming

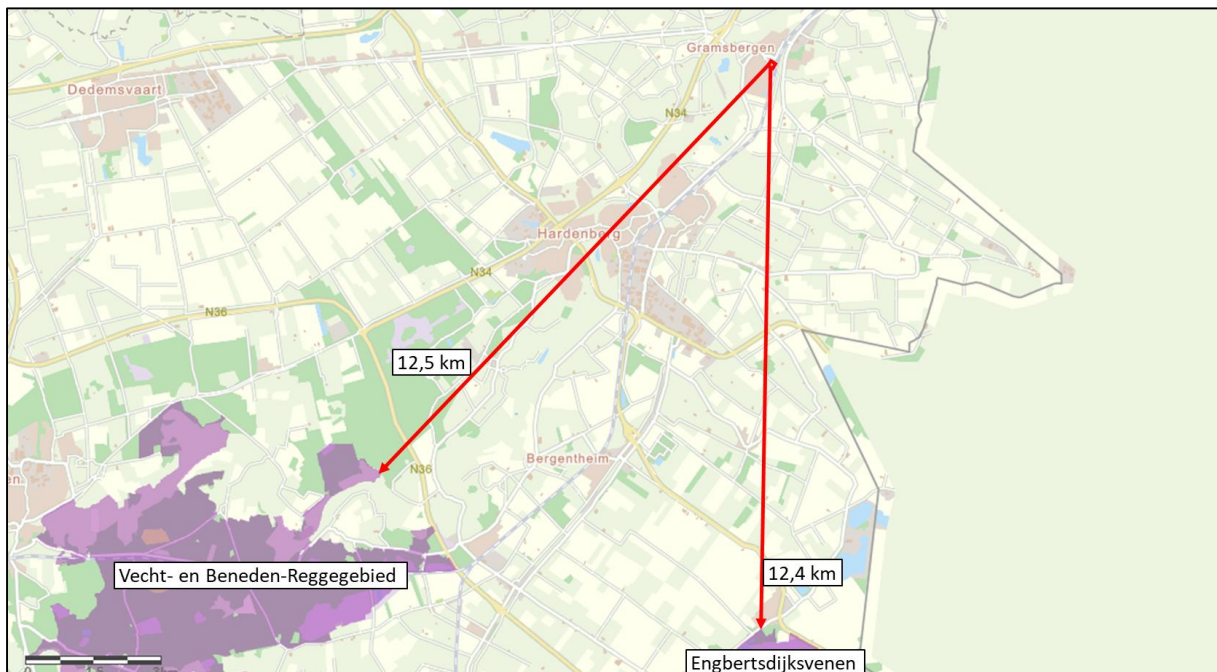
Tijdens de bureaustudie zijn geen vormen van gebiedsbescherming naar voren gekomen die betrekking hebben op het plangebied, zoals NatuurNetwerk Nederland (NNN, voormalig EHS), Natura 2000, ganzenfoeragegebied of weidevogelgebieden aangesteld door de provincie Overijssel.

- Het plangebied valt niet onder de NNN/EHS, ganzenfoeragegebieden of weidevogelgebieden aangesteld in het gebied. Een toetsing naar een mogelijk conflict tussen gebiedsbescherming en het initiatief is niet van toepassing.

2.7.1 Stikstofgevoeligheid

In de omgeving van het plangebied zijn de Natura 2000-gebieden Engbertsdijksvenen (12,4 km) en Vecht- en Beneden-Reggegebied (12,5) te vinden, zie figuur 2.8. Voor deze gebieden is hetzelfde stikstofgevoelige habitatype aangewezen, herstellende hoogvenen. De kritische depositiewaarden (KDW's) van dit habitatype binnen de gebieden worden al overschreden door de achtergronddepositie (bron: AERIUS calculator). Binnen het plangebied zal tijdens de gebruiksfase van de nieuwe situatie de stikstofemissie echter evenveel of niet veel hoger zijn als in de huidige situatie. Daarnaast zal de minimale stikstofemissie niet direct bijdragen aan het verder overschrijden van de KDW's vanwege de kleine schaal van het planvoornemen en de relatief grote afstand tot de Natura 2000-gebieden. Een AERIUS-berekening uitvoeren is naar ons inzicht dan ook niet van toepassing. De provincie Overijssel is echter bevoegd gezag in dezen en bepaalt of het uitvoeren van een AERIUS berekening benodigd is voor de voortgang van dit project.

- Een Aerijs-berekening in het kader van Natura 2000 is naar onze mening niet nodig.

Figuur 2.8. Natura 2000-gebieden (paars) in de omgeving van het plangebied (rood) (bron: Natuur overzichtskaart Fryslân toegepast voor Overijssel).

2.8 Houtopstanden

Als er een (deel van een) houtareaal wordt gekapt van meer dan 10 are (1000 m²) of een (deel van een) bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom kan er sprake zijn van een meld- en/of herplantingsplicht. Binnen de beoogde werkzaamheden worden er uitgaande van het planvoornemen buiten de bebouwde kom minder dan 20 bomen gekapt. Er is derhalve geen sprake van een meld- en/of herplantingsplicht.

- Er is geen sprake van een meld- en/of herplantingsplicht.

3 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

3.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, hollen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn alleen die soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus, en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 3.1. Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in en rond het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene broedvogels	Mogelijk	X				Werken buiten het broedseizoen
Vleermuizen (verblijfplaatsen)	Diverse soorten	Mogelijk		X			Voorkom kap bomen met hollen-> Anders nader onderzoek.
Zoogdieren	Egel	Mogelijk			X		Voorkom aantasting groenstrook langs rand plangebied. Anders-> nader onderzoek
Amfibieën	Poelkikker	Waarschijnlijk		X			Nader onderzoek
Vogels Zoogdieren Amfibieën	Algemeen voorkomende soorten	Mogelijk			X	X	Zorgplicht

3.2 Effectbespreking en aanbevelingen

Het project kan naar ons inzien doorgang vinden binnen het kader van de Wet natuurbescherming, mits men zich houdt aan de hieronder volgende aanbevelingen.

3.2.1 Algemene broedvogels

Het plangebied biedt mogelijkheden voor vogels om te broeden, in de oevers, bomen en struiken. Het gaat hier om soorten waarvan nesten alleen beschermd zijn tijdens het broedseizoen. Wij adviseren daarom om de werkzaamheden buiten de broedtijd uit te voeren. De broedtijd loopt grofweg van 15 maart – 15 juli. Er is echter geen standaard voor deze periode. Sommige soorten kunnen eerder of later in het jaar broeden. Wat van belang is, is of er een broedgeval is (deze zijn altijd beschermd) en of er sprake is van wezenlijke verstoring van het betreffende broedgeval. Eventueel kan tijdens de broedtijd gewerkt worden, dit dient dan te gebeuren onder begeleiding van een ecooloog.

3.2.2 Egel

Het kan niet op voorhand worden uitgesloten dat er verblijfplaatsen van egels aanwezig zijn in de strook met bomen en struiken langs de randen van het plangebied. We adviseren deze strook intact te laten. In dat geval kunnen negatieve effecten op verblijfplaatsen van egels op voorhand worden uitgesloten. Als dit niet mogelijk is dient op basis van ander onderzoek te worden vastgesteld of deze soort inderdaad in het plangebied verblijft.

3.2.3 Vleermuizen (verblijfplaatsen)

De twee grenzend aan het plangebied aanwezige bomen met holten zijn geschikt bevonden voor vleermuizen om in te verblijven. Deze bomen blijven voor zover ons bekend is behouden. Indien de bomen met holten toch worden gekapt, kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen verloren gaan. Wij adviseren in dat geval nader onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen van boombewonende soorten: ruige dwergvleermuis, watervleermuis, gewone grootoorvleermuis en rosse vleermuis. Dit dient te gebeuren aan de hand van veldbezoeken verspreid over de kraam- (15 mei – 15 juli) en de paarperiode (15 augustus – 1 oktober). De onderzoeksmethodiek is vastgelegd in het Vleermuisprotocol, opgesteld door het ministerie van EZ, Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging. Indien er verblijfplaatsen van vleermuizen worden vastgesteld binnen het plangebied, dient er voor de desbetreffende soort(en) een ontheffing te worden aangevraagd, welke in de regel wordt afgegeven onder de voorwaarde dat er compenserende en mitigerende maatregelen worden uitgevoerd.

3.2.4 Poelkikker

Vlak buiten het plangebied is voortplantingswater van de poelkikker aanwezig. Er kan mede hierdoor niet op voorhand worden uitgesloten dat het plangebied zelf landhabitat van de soort betreft wat met de beoogde werkzaamheden verloren gaat of in kwadeit achteruit gaat. Ook kan het water in het plangebied dienen als voortplantingswater van deze soort. We adviseren daarom nader onderzoek uit te voeren. De poelkikker wordt geïnventariseerd aan de hand van kooractiviteit in de periode mei – juni.

3.2.5 Zorgplicht

Er kunnen soorten voorkomen in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt in geval van schade aan deze soorten. Op deze soorten is wel de zorgplicht van toepassing. Deze kan tot uiting worden gebracht door zo te werken dat dieren de kans krijgen om te vluchten naar habitat buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden of dieren (zoals vrijgestelde amfibieën) naar een dergelijke habitat te verplaatsen. Voor de voorwaarden waaraan vrijstellingen moeten voldoen wordt verwezen naar Bijlage I.

3.3 Overzicht vervolgstappen

Het planvoornemen kan zonder bezwaren doorgang vinden binnen de kaders van de vigerende natuurwetgeving, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- **Broedvogels:** Werken buiten het broedseizoen (grootweg 15 maart – 15 juli). Is dit niet mogelijk? → werken onder begeleiding van een ecooloog.
- **Vleermuizen (verblijfplaatsen):** Voorkom kap bomen met holtes. Anders → Nader onderzoek.
- **Egel:** Voorkom aantasting strook met bomen en struiken. Anders → Nader onderzoek.
- **Poelkikker:** Nader onderzoek
- **Licht beschermde en vrijgestelde soorten:** Naleven van de zorgplicht.

4 LITERATUUR EN BRONNEN

AERIUS Calculator

<https://calculator.aerius.nl/calculator/>

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie), 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (red), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Natuur van Nederland 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Kaarten provinciale natuurbeheerplannen Bij12

<https://flamingo.bij12.nl/pnl-viewer/app/PNLNatuurbeheerplan>

Kaartportaal Overijssel

<https://geo.overijssel.nl/viewer/app/master/v1?name=Atlas%20van%20Overijssel>

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFP)

<https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal>

Natura 2000-gebieden Nederland

<https://www.natura2000.nl/gebieden/>

Natuur overzichtskaart provincie Fryslân toegepast op Overijssel

<https://fryslan.maps.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?webmap=eb4e12aa6eea4591af7cof48ef6def54&extent=120990,533762,221778,617075,28992>

RAVON

<http://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

SOVON

<https://www.sovon.nl/nl>

Synbiosis

<https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=1&id=n2k19&topic=gevoeligheid>

Verspreidingsatlas planten FLORON

<http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Verspreidingsatlas Zoogdieren

<http://www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren>

Zoogdiervereniging

www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecoloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten provincie Overijssel

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de provincie Overijssel vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Overijssel is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2017-1927.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming provincie Overijssel.

Zoogdieren	Amfibieën
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Dwergmuis	Gewone pad
Dwergspitsmuis	Kleine watersalamander
Gewone bosspitsmuis	Meerkikker
Haas	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ondergrondse woelmuis	
Ree	
Rosse woelmuis	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de provincie Overijssel, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- a. in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- c. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- d. in het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles er aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien bovengenoemde soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 1.11 Wnb

Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de uitvoerende gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrictlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Wnb Houtopstanden

De Boswet is in 2015 gewijzigd en per 1 januari 2017 opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Die wet zal op den duur weer (beleidsneutraal) in de Omgevingswet opgenomen worden. De, voor gemeenten, belangrijkste wijziging van de wet is de beperking in het stellen van regels ten aanzien van houtopstanden buiten de begrenzing zoals aangegeven op de kaart Begrenzing Bebouwde kom Boswet. Dit heeft effect op o.a. gemeentelijk kapbeleid. De provincie heeft, als bevoegd gezag, een provinciale verordening opgesteld voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming. Dat is in overleg met de Overijsselse gemeenten gedaan.

De APV, afd. 3 Het bewaren van houtopstanden, oftewel de kapverordening, vormt de basis voor het nader uitgewerkte kapbeleid. Tevens zijn in de APV regels opgenomen ten aanzien van de Bomenlijst.

De bescherming van arealen bos en houtopstanden valt dus onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.